

Internationalization of the university; identifying factors related to university selection by international students; Subject of study: University of Tehran

Komeil. Araghi Fard^{1*}, Fatemeh. Narenjithani², Datis. Khajeian³

¹ Master's Student of Higher Education Management and Planning, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran

² Assistant Professor, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran

³ Associate Professor, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran

* Corresponding author email address: k_araghi@atu.ac.ir

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Araghi Fard, K., Narenjithani, F., & Khajeian, D. (2025). Internationalization of the university; identifying factors related to university selection by international students; Subject of study: University of Tehran. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 31(2), 111-127.

© 2025 the authors. Published by Institute for Research and Planning in Higher Education (IRPHE), Tehran, Iran. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) License.

ABSTRACT

This research was conducted with the aim of identifying the factors related to university selection by international students of Tehran University. The current research was carried out in the framework of qualitative approach and phenomenological method. The participants in the research included international students of Tehran University, who were interviewed with 12 people using the purposeful sampling method and based on the principle of theoretical saturation. Data were collected using semi-structured in-depth interviews. Validity of qualitative data using Lincoln and Guba's (1985) four judgment criteria including; Validity or believability, transferability/transferability, confirmability or neutrality and reliability or consistency and reliability of qualitative data were confirmed by recoding by the second coder and the coder himself. Data analysis has been done using the seven-step Claizi method. Based on the results of data analysis, 76 concepts, 13 sub-components and 2 main components have been identified. The findings of the research showed that the factors related to university selection by international students fall into two general categories of internal factors including; Individual development, demographic characteristics and social base of the family, feeling of peace in Iran, Iran's ancient history and external factors including; The scientific authority of the University of Tehran at the national and regional level, cultural and social conditions, language-to-language information and advertising, regional security, exchange and sharing of information in the electronic environment, the reputation of the University of Tehran, the ease of commuting for students from neighboring countries, the economic benefits of education. They are divided in relation to other countries and the interactions of countries in political fields and international relations. According to the findings of this research, it can be concluded that: The choice of university by international students is related to a set of internal and external factors, the set of components related to the choice of university is unique for each student, the external factors are more related to the choice of university by international students than the internal factors, the component of social conditions - Culture has been emphasized by students more than other components, and among the concepts, field of study, language and friends have been emphasized more.

Keywords: university selection, international students, Tehran University, related factors, internationalization.

بین‌المللی سازی دانشگاه؛ شناسایی عوامل مرتبط با انتخاب دانشگاه از سوی دانشجویان بین‌المللی

کمیل عراقی فرد^{۱*}، فاطمه نارنجی ثانی^۲، داتیس خواجه‌نایان^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت و برنامه ریزی آموزش عالی، دانشکده روانشناسی، علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

۲. استادیار دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران، تهران، ایران

۳. دانشیار دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، تهران، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول: k_araghi@atu.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله

پژوهشی اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

عراقی فرد، کمیل، نارنجی ثانی، فاطمه، و خواجه‌نایان، داتیس. (۱۴۰۴). بین‌المللی سازی دانشگاه؛ شناسایی عوامل مرتبط با انتخاب دانشگاه از سوی دانشجویان بین‌المللی. *فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی*، ۳۱(۲)، ۱۲۷-۱۱۱.

© ۱۴۰۴ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY 4.0) صورت گرفته است.

این پژوهش با هدف شناسایی عوامل مرتبط با انتخاب دانشگاه از سوی دانشجویان بین‌المللی دانشگاه تهران و در چارچوب رویکرد کیفی و با روش پدیدارشناسی انجام شده است. مشارکت کنندگان در پژوهش شامل دانشجویان بین‌المللی دانشگاه تهران بودند. با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و بر اساس اصل اشباع نظری با ۱۲ نفر مصاحبه شد. داده‌ها با استفاده از مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته جمع‌آوری شدند. روایی داده‌های کیفی با استفاده از چهار معیار قضاوت لینکن و گوبا (۱۹۸۵) شامل قابلیت اعتبار یا باورپذیری، قابلیت انتقال/انتقال‌پذیری، قابلیت تأیید یا بی‌طرفی و قابلیت اطمینان یا سازگاری و نیز پایایی داده‌های کیفی توسط کدگذاری مجدد توسط کدگذار دوم و خود کدگذار تأیید شد. داده‌ها با استفاده از روش هفت مرحله‌ای کلایزی تحلیل شدند. بر اساس نتایج تحلیل داده‌ها ۷۶ مفهوم، ۱۳ زیرمؤلفه و ۲ مؤلفه اصلی شناسایی شدند. یافته‌ها نشان داد که عوامل مرتبط با انتخاب دانشگاه از سوی دانشجویان بین‌المللی به دو دسته کلی عوامل درونی شامل توسعه فردی، ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و پایگاه اجتماعی خانواده، احساس آرامش در ایران، قدمت باستانی ایران و عوامل بیرونی شامل مرجعیت علمی دانشگاه تهران در سطح ملی و منطقه‌ای، شرایط فرهنگی-اجتماعی، اطلاع رسانی و تبلیغات زبان به زبان، امنیت منطقه‌ای، تبادل و اشتراک‌گذاری اطلاعات در محیط الکترونیک، شهرت دانشگاه تهران، سهولت در رفت و آمد دانشجویان کشورهای همسایه، مزایای اقتصادی تحصیلات نسبت به سایر کشورها و تعاملات کشورها در زمینه‌های سیاسی و روابط بین‌الملل تقسیم می‌شوند. مطابق یافته‌ها می‌توان این‌گونه نتیجه‌گیری کرد که انتخاب دانشگاه از سوی دانشجویان بین‌المللی با مجموعه‌ای از عوامل درونی و بیرونی مرتبط است، مجموعه‌ی مؤلفه‌های مرتبط با انتخاب دانشگاه برای هر دانشجو منحصر به فرد است، عوامل بیرونی نسبت به عوامل درونی ارتباط بیشتری با انتخاب دانشگاه از سوی دانشجویان بین‌المللی دارد، مؤلفه‌ی شرایط اجتماعی- فرهنگی بیشتر از سایر مؤلفه‌ها مورد تأکید دانشجویان بوده است و از بین مفاهیم نیز رشته تحصیلی، زبان و دوستان بیشتر مورد تأکید قرار گرفته‌اند.

کلیدواژگان: انتخاب دانشگاه، دانشجویان بین‌المللی، دانشگاه تهران، عوامل مرتبط، بین‌المللی سازی.

مقدمه

بین‌المللی شدن می‌تواند در کمک به کشورهای توسعه نیافته برای غلبه بر چالش‌هایی مانند فقر، تغییرات آب و هوا و نابرابری‌های آموزشی مفید باشد. از این رو تدوین سیاست‌ها و چشم‌اندازهای روشن، برنامه ریزی برای توسعه منابع انسانی و بودجه ریزی پایدار برای برنامه‌های بین‌المللی سازی، تدوین سیاست‌ها و قوانین ملی بر اساس شرایط زمینه‌ای و محیطی و همچنین تعامل و مشارکت در نشست‌های بین‌المللی برای گسترش ارتباطات و استفاده از ظرفیت‌های علمی و اقتصادی آژانس‌ها و نهادهای بین‌المللی را می‌توان از استراتژی‌های بین‌المللی سازی آموزش عالی دانست (Moshtari & Safarpour, 2024).

براساس یافته‌های انگاوو و سانگ یکی از رویکردهای مهم در بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها، تحرک و جا به جایی دانشجویان در قالب برنامه‌هایی مانند؛ جذب دانشجویان بین‌المللی با کیفیت از طریق ارائه بورس تحصیلی و ارائه خدمات با کیفیت، افزایش فرصت‌ها برای دانشجویان برای تحصیل در برنامه‌های مختلف در خارج از کشور، تقویت فرآیند جذب دانشگاهیان بین‌المللی ممتاز و تشویق شدید دانشگاهیان داخلی برای رفتن به خارج از کشور برای تحقیقات است (Ngao & Sang, 2023).

جذب دانشجویان بین‌المللی برای کشورها و دانشگاه‌های مقصد می‌تواند مزایایی از قبیل؛ پیشرفت علمی و تکنولوژیک، ارتقای سرمایه انسانی، ارتقای برابری و احترام، پذیرش و فهم متقابل فرهنگ‌ها داشته باشد. به طور کلی این امر همه‌ی انواع سرمایه‌ی سازمانی دانشگاه‌ها را از جمله؛ سرمایه مالی و فیزیکی از طریق شهریه، سرمایه فرهنگی از طریق رسوب دانش هم چنین کسب اعتبار و پرستیژ، سرمایه اجتماعی از طریق گسترش ارتباطات علمی-بین‌المللی، کیفیت آموزش و پژوهش را ارتقا می‌دهد. (Hallaj Dehghani et al., 2018; Zaker Salehi, 2015). جذب دانشجویان بین‌المللی برای هر کشور و مؤسسه آموزشی اهمیت خاصی از قبیل تنوع فرهنگی، تقویت اقتصاد، تحقیق و نوآوری، افزایش اعتبار بین‌المللی، ایجاد شبکه‌های بین‌المللی، توسعه مهارت‌های زبانی، افزایش فرصت‌های شغلی، توسعه دیپلماسی فرهنگی دارد. در نتیجه، جذب دانشجویان بین‌المللی نه تنها به نفع مؤسسات آموزشی بلکه به نفع جامعه و اقتصاد کل کشور است (Akkari et al., 2023).

با توجه به روند رو به رشد جهانی‌سازی و افزایش رقابت در نظام‌های آموزشی، جذب دانشجویان بین‌المللی به یکی از اولویت‌های کلیدی دانشگاه‌ها تبدیل شده است. این امر نه تنها به افزایش تنوع فرهنگی و علمی در دانشگاه‌ها کمک می‌کند، بلکه منبع درآمد مهمی نیز برای مؤسسات آموزشی به شمار می‌آید. با این حال، چالش‌های متعددی از قبیل؛ رقابت جهانی، تفاوت فرهنگی و زبانی، مسائل مالی، مقررات و سیاست‌های مهاجرتی، کمبود اطلاعات و... در این زمینه وجود دارد که نیاز به بررسی و تحلیل دقیق دارند. به منظور بهبود فرآیند جذب دانشجویان بین‌المللی، ضروری است که دانشگاه‌ها به تحلیل عمیق‌تر چالش‌ها و فرصت‌های موجود پرداخته و راهکارهای مؤثری را برای افزایش جذابیت خود ارائه دهند (Amzat et al., 2023; Wachyunni et al., 2023).

در سال ۲۰۰۴ حدود ۲,۷ میلیون دانشجوی بین‌المللی وجود داشت و پیش‌بینی می‌شود که این حدود در سال ۲۰۲۵ به ۶,۲ میلیون نفر برسد (Zulfaqari Zafarani, 2010). این شواهد نشان دهنده گسترش دامنه تحرک دانشجویان بین‌المللی می‌باشد. به همین سبب کشورهای مختلف استراتژی‌های گوناگونی اتخاذ کرده‌اند تا در جذب دانشجویان بین‌المللی از سایر رقبا جا نمانند.

به جز کشورهایی مانند؛ ایالات متحده آمریکا، بریتانیا، استرالیا، آلمان، فرانسه و... که جز کشورهای دانشجوی پذیر هستند و بیشترین دانشجویان بین‌المللی را جذب می‌کنند. در سال‌های اخیر کشورهای آسیایی مثل سنگاپور برای پیشی گرفتن در جذب دانشجویان خارجی، برای جذب استعدادهای درخشان به دانشگاه‌ها یارانه پرداخت می‌کند. راهبرد امارات تبدیل شدن به قطب علمی فرهنگی خاورمیانه است که

برای این امر با دانشگاه‌های، هاروارد، ام‌آی‌تی و استنفورد همکاری می‌کند. ترکیه طرحی برای جذب دانشجویان مسلمان بعد از حادثه ۱۱ سپتامبر به کار گرفت (Zaker Salehi, 2015).

در مقابل وضعیت کشور ایران در این حوزه قابل توجه است. طبق داده‌های تفکیکی منتشر شده توسط موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی که مربوط به سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ است، ۲۱۵۹۲ دانشجوی بین‌المللی در ایران مشغول به تحصیل هستند که از هدف برنامه ششم توسعه که ۷۵ هزار دانشجو است بسیار دور است (Chit Sazzadeh, 2019). آمار و ارقام، وضعیت ایران را در جذب دانشجویان بین‌المللی مطلوب گزارش نمی‌کند. ایران در بین مقاصد دانشجویان بین‌المللی، کشور مطرحی به محسوب نمی‌شود و سهم کمی در بازار جذب دانشجویان بین‌المللی را در میان کشورهای منطقه دارد. این در حالی است که کشورهای همسایه‌ی ایران (عربستان، ترکیه و...) در بازار جذب دانشجویان بین‌المللی نقش پر رنگی دارند و نسبت به ایران سهم قابل توجه‌ای از این بازار را به خود اختصاص داده‌اند (Salavati & Maleki, 2017).

تحلیل بازار جذب دانشجویان خارجی پیرامون ایران موید این موضوع می‌باشد که ایران در جذب دانشجویان خارجی موفق نبوده است و در جذب دانشجویان کشورهای آسیای مرکزی از رقبای جا مانده و حتی دانشجویان تاجیکستانی به عنوان تنها فارسی زبان این منطقه، ایران را در بین پنج مقصد اول خود قرار نداده‌اند (Chit Sazzadeh, 2019).

با توجه به اهمیت جذب دانشجویان بین‌المللی و وضعیت عقب ماندگی آموزش عالی ایران در بین‌المللی سازی دانشگاه‌ها و جذب منافع حاصل از آن انجام تحقیقاتی در این زمینه ضرورت پیدا می‌کند. هدف از این تحقیق شناسایی عوامل مرتبط با انتخاب دانشگاه تهران از سوی دانشجویان بین‌المللی است. این عوامل می‌توانند راهنمای انتخاب دانشگاه برای دانشجویانی که قصد ادامه تحصیل در یک کشور خارجی به خصوص ایران را دارند باشند. همچنین سیاست‌گذاران حوزه‌ی آموزش عالی، روسای دانشگاه‌ها، اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و به طور کلی دست‌اندر کاران آموزش عالی ایران می‌توانند این عوامل را در ترسیم نقشه‌ی بین‌المللی سازی آموزش عالی ایران به کار بگیرند و شرایط را برای بهره‌مندی از منافع متنوع اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، علمی و... دانشجویان بین‌المللی فراهم کنند.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

در دو دهه‌ی اخیر، بین‌المللی سازی آموزش در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی سراسر دنیا پیشرفت زیادی کرده است به طوری که جز عوامل مهمی به شمار می‌رود که وجود آن در هر دانشگاه یا موسسه آموزش عالی نشان دهنده‌ی کیفیت خوب آن دانشگاه یا موسسه آموزش عالی می‌باشد (Khorsandi Taskouh, 2014).

در سال‌های اخیر برخی از کشورهایی که تاریخ و سابقه‌ی چندان آشکاری در حوزه‌ی آموزش عالی ندارند و بعضاً هم، هم‌جوار با کشور ایران هستند مانند؛ قطر، امارات و... سیاست‌ها و استراتژی‌های مختلف و عمدتاً کاربردی و موفقی را برای بین‌المللی سازی آموزش عالی و جذب دانشجویان بین‌المللی به کار گرفته‌اند که این امر نشان از این دارد که سیاست‌گذاری و سرمایه‌گذاری در این حوزه صرفاً در انحصار کشورهای توسعه یافته نیست (Romani, 2009).

دانشجویان بین‌المللی به افرادی گفته می‌شود که برای تحصیل از مرزها عبور کرده‌اند، اما مقیم یا شهروند کشوری که در آن تحصیل می‌کنند نیستند. (Zaker Salehi, 2016)

دانشجویان برای انتخاب دانشگاه محل تحصیل خود و به طور کلی برای ورود به آموزش عالی تحت تاثیر عوامل گوناگون قرار می‌گیرند که هریک از این عوامل به گونه‌ای متفاوت در دانشجویان موثر هستند. نیازهای فردی، محیط بیرونی، نشان‌گذاری تجاری، ارتباطات بازاریابی و...

از عوامل موثر بر انتخاب دانشجویان می‌باشد. می‌توان انتخاب دانشگاه را این‌طور تعریف کرد؛ تصمیم نهایی دانشجویان در مورد محل تحصیلات دانشگاهی خود با توجه به نیازهای فردی، محیط بیرون، نشان‌گذاری تجاری، ارتباطات بازاریابی و... (Hemsley-Brown & Opplata, 2016).
ذاکر صالحی و صالحی نجف‌آبادی، راهبردهای زیر را برای جذب دانشجویان خارجی در ایران پیشنهاد داده‌اند؛ اولویت تمرکز بر رقابت منطقه‌ای (در مقابل خط شکنی در عرصه جهانی و یا حفظ وضع موجود) با تمرکز بر محوریت پژوهش و فناوری در جذب دانشجویان خارجی، پذیرش دانشجو، جذب دانشجویان شایسته در مقابل جذب نخبه و یا سیاست درهای باز، تمهید زیست بوم مناسب علمی و رفاهی، ارائه کیفیت بالای آموزش، آموزش انعطاف پذیر و ارائه خدمات آموزشی ارزان (Zaker Salehi & Salehi Najafabadi, 2011).

شجاعی میاندرق، بیژنی و امیر امینی خلف لو، ایجاد تعامل سازنده میان دانشکده‌های کشاورزی ایران و دیگر کشورها، سیاست‌گذاری بلندمدت برای کشاورزی فراسرزمینی و توسعه پذیرش اجتماعی برای پذیرش دانشجویان خارجی را به عنوان راهبردهای جذب دانشجویان خارجی در نظام آموزش عالی کشاورزی ایران معرفی کرده‌اند (Shujaei-Miandoragh et al., 2017).

پیلوار و همکاران، به این موضوع دست یافتند که دانشگاه‌هایی که در کشورهایی که ساختار حکومتی خاص، برندی مشخص داشته‌اند از بخت بیشتری برای جذب دانشجوی خارجی برخوردار بوده‌اند. البته اثرات آن دانشگاه‌ها را در زمینه‌های آموزش و پژوهش نیز موثر هستند. مدل حاصل بیانگر این است که اثر ساختار حکومتی و برند ملی همراه با توانمندی دانشگاه‌ها در قابلیت جذب دانشجوی خارجی به وسیله آن‌ها تایید می‌شود (Pilvar et al., 2018).

امینی مشهدی و محمدزاده، ارائه بورسیه‌های تحصیلی از سوی نهادهای دولتی و دانشگاه‌ها مانند؛ ارائه بورسیه‌های تحصیلی، اجازه کار به دانشجویان خارجی در پردیس دانشگاه در ذیل عناوینی مانند؛ کمک‌پار آموزشی استاد، همکار بخش‌های پژوهشی، و اجازه کار به دانشجویان خارجی به صورت نیمه‌وقت در خارج از دانشگاه‌ها را برای افزایش جذب دانشجویان خارجی پیشنهاد داده‌اند (Amini Mashhadhi & Mohammadzadeh, 2019).

جلیلوند، عبدی و شهیدی، معیارهای علمی، آموزشی و عمومی را به عنوان معیارهای جذب دانشجویان خارجی شناسایی کردند و بیان کردند که دانشجویان خارجی به کلاس‌های مذهبی و آشنایی با فرهنگ ایران نیاز دارند (Jalilvand et al., 2019).
رضوی، عوامل آموزشی را دارای بیشترین اهمیت در انتخاب دانشگاه از دید دانشجویان می‌داند (Razavi, 2019).
کوبیلو، سانچز و سروینو، انتخاب دانشگاه را وابسته به پنج عامل، دلایل شخصی، تأثیر تصویر کشور، تحت تأثیر تصویر شهر، تصویر موسسه و ارزیابی برنامه مطالعه می‌دانند (Cubillo, Sánchez & Cervino, 2006).

عبدلعلی زاده، پذیرش و ارتباط با پرسنل دانشگاه و از جمله بازاریابی و استخدام را به عنوان عوامل موثر بر انتخاب دانشگاه دانشجویان بین‌المللی مطرح کرده است (Abdolalizadeh, 2014).

اوزوگلو، گور و کوشکون، مجاورت جغرافیایی و قرابت‌های فرهنگی، تاریخی، مذهبی و قومیتی و چندین عامل دیگر از جمله؛ کیفیت قابل مقایسه آموزش، مقرون به صرفه بودن زندگی و تحصیل، بورس تحصیلی، فرصت‌ها و توصیه‌های خانواده یا دوستان را در انتخاب ترکیه به عنوان یک مرکز منطقه‌ای نوظهور از سوی دانشجویان بین‌المللی را عوامل برجسته‌ای به حساب می‌آورد (Özoğlu et al., 2015).

روگا، لاپینا و موورسپ، عوامل مهم هنگام انتخاب موسسه آموزش عالی را به ترتیب اهمیت در قالب موارد زیر بیان کرده‌اند؛ کیفیت علمی، شهرت علمی، دانشجویان و کارکنان بین‌المللی، تمرکز بر دانشجویان، بین‌المللی سازی، هزینه‌های تحصیل، پشتیبانی، در دسترس بودن بورسیه، در دسترس بودن و دسترسی، تنوع، فرهنگ سازمانی، موقعیت و تدارکات، پیشنهادات دوستان، خانواده و خویشاوندان، بازاریابی، در دسترس بودن پارکینگ (Roga et al., 2015).

آلفاتال، عوامل کلیدی موثر را شامل کیفیت، مقرون به صرفه بودن، دسترسی و صلح مطرح کرده است که در دسترس بودن برای دانشجویانی که در پایان دوره‌ی تحصیل مدرکی دریافت نمی‌کنند از اهمیت بالایی برخوردار بوده و صلح برای دانشجویان کارشناسی و ارشد و دانشجویان خاورمیانه مهم بوده. در حالی که برای دانشجویان آسیایی در دسترس بودن و مقرون به صرفه بودن مهم بوده است. در نهایت، کیفیت برای مردان اهمیت بیشتری داشته است. در آخر تبدیل شدن به کسی و حرکت از آشنا به ناآشنا را به چهار عامل مذکور اضافه کرده است (Alfattal, 2017).

عباس، التورکی، جبیب، الدراویش و الرحیمی، در یک تحقیقی با عنوان؛ عوامل موثر بر دانشجویان در انتخاب کشور برای آموزش عالی: یک تحلیل مقایسه‌ای دانشجویان در آلمان و بریتانیا، شش موضوع را به عنوان عناصر بسیار تأثیرگذار در انتخاب دانشجویان برای تحصیل در خارج از کشور شناسایی کردند: تحصیلی، اجتماعی، شخصی، مالی، شغلی و بازاریابی. تحلیل‌های تجربی نشان می‌دهد که دانشجویان در هر دو کشور شهرت علمی را به عنوان یک موضوع غالب در دانشگاه می‌دانند (Abbas et al., 2021).

هانگ، در پژوهش خود با عنوان؛ آموزش عالی در تجارت: الگویی برای انتخاب دانشجویان بین‌المللی، یک مدل مناسب از انتخاب دانشجویان که تأثیر انگیزه، برنامه‌ریزی شغلی و فرآیند تصمیم‌گیری را بر انتخاب دانشجو بررسی می‌کند ارائه کرده است. که انگیزه و برنامه‌ریزی شغلی دانشجویان به طور قابل توجهی با هم ارتباط دارند، در حالی که هر دو عامل به طور مستقیم بر فرآیند تصمیم‌گیری تأثیر می‌گذارد. از سوی دیگر فرآیند تصمیم‌گیری دانشجویان واسطه‌ای بین انگیزه، برنامه‌ریزی شغلی و انتخاب دانشجویان معرفی شده است. (Hung, 2021)

کیرلوسکار و اینامدار، مجموعه‌ای از عوامل مانند؛ چشم‌انداز زبانی، سیاست‌های مهاجرت ملی، محیط استقبال کشور میزبان، کیفیت مؤسسات آموزش عالی را به عنوان ملاحظات اصلی دانشجویانی که برای تحصیل در خارج از کشور انتخاب می‌کنند، بیان کرده‌اند (Kirloskar & Inamdar, 2021).

دا روچا اولیویرا و همکاران، تأثیر پنج عامل (اثر کشور مبدأ، تأثیر کشور میزبان، مؤسسه تأثیرگذار مقصد، تصویر شهر و دلایل شخصی) را در انتخاب دانشجویان بین‌المللی در UFPI¹ (دانشگاه فدرال پیاوی) را در تحقیق خود نشان داده‌اند (Da Rocha Oliveira et al., 2021).

نوسیر و ال رفایی، بیان می‌کنند که عواملی از قبیل؛ شهرت علمی، کمک‌های مالی و بودجه، موقعیت مکانی و نزدیکی، امکانات و خدمات، کانال‌های تبلیغاتی و بازاریابی، انتخاب دانشجویان را برای تحصیل در دانشگاه‌های امارات سوق می‌دهند (Nuseir & El Refae, 2022).

الحسینی و یونس، در یک پژوهش اکتشافی چارچوبی را برای نقش رسانه‌های اجتماعی در تصمیم‌گیری دانشجویان برای انتخاب دانشگاه ارائه داده‌اند که این چارچوب شامل؛ رسانه‌های اجتماعی به عنوان یک نیاز انسان، برندسازی مفهومی واقع‌گرایانه، هویت بصری فرهنگی، تلاقی نیازهای تجاری و انتظارات دانشگاهی، رسانه تعاملی ارتباطی می‌باشد (Al Hussein & Youness, 2023).

کیم خان و نگاکو تلاشی اکتشافی برای بررسی عوامل جذب دانشجویان بین‌المللی به ویتنام ارائه می‌کنند، کشوری که در چشم‌انداز تحرک دانشجویان بین‌المللی به عنوان مقصد پذیرنده قابل مشاهده نبوده است. این مطالعه از چارچوب عوامل فشار - کشش و رویکرد روش‌های ترکیبی، ترکیبی از روش‌های کمی و کیفی (۹۴ نفر) برای بررسی عوامل فشار - کشش مؤثر بر تصمیم دانشجویان بین‌المللی برای انتخاب ویتنام به عنوان کشور مقصد و یک موسسه آموزش عالی ویتنامی استفاده می‌کند. به عنوان موسسه میزبان یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که عوامل فشار اصلی شامل آرزوها برای تجربه‌های جدید، چشم‌انداز اقتصادی کشور مادر و دورنمای شغلی بدبینانه در داخل است. با توجه به عوامل کششی، در سطح ملی، چشم‌انداز اقتصادی روشن، مهم‌ترین عامل جذب دانشجویان بین‌المللی به کشوری در حال توسعه مانند ویتنام

¹ Universidade Federal do Piaui

است و در سطح نهادی، شهرت دانشگاه و مطالعات ویتنامی و برنامه‌های زبان آن، مهم‌ترین عوامل کششی جذب دانشجویان بین‌المللی است (Kim Khanh & Ngoc, 2023).

در یک پژوهشی تأثیر کووید ۱۹ را بر پذیرش موسسات پرتغالی از دانشجویان بین‌المللی و پاسخ آن‌ها به این همه‌گیری را تحلیل کرده‌اند. دو بعد در نظر گرفته می‌شود: تأثیر کمی بر ثبت نام‌های بین‌المللی و استراتژی‌های مؤسسات آموزش عالی برای جذب و حمایت از دانشجویان بین‌المللی. بعد اول از طریق آمارهای ملی و مقایسه ثبت نام در پنج سال گذشته تحلیل می‌شود. سپس، استراتژی‌های سازمانی اجرا شده برای تشویق جذب دانشجویان بین‌المللی جدید و حمایت از دانشجویان موجود در طول قرنطینه بررسی می‌شوند. آمارها نشان می‌دهد که کووید ۱۹ تأثیر منفی بر ثبت نام‌های بین‌المللی داشته است، اگرچه شدیدتر از حد انتظار است. رشد همچنان ادامه دارد، اما با سرعت بسیار کمتری نسبت به چند سال گذشته. کندی رشد در پلی تکنیک بسیار بیشتر از دانشگاه‌ها بود. علاوه بر این، اقدامات انجام شده توسط مؤسسات آموزش عالی پرتغال نشان می‌دهد که این مؤسسات با کووید ۱۹ به عنوان فرصتی برای بازنگری و تعریف مجدد استراتژی‌ها مقابله کرده‌اند (Sin et al., 2023).

مقاله‌ای با هدف تحلیل انتظارات دانشجویان بین‌المللی از دانشگاه و دیدگاه کارشناسان آموزش عالی در خصوص الزامات جذب دانشجوی بین‌المللی انجام شده است. شرکت کنندگان در پژوهش عبارت بودند از: الف) ۱۸ دانشجوی بین‌المللی که در دانشگاه‌های دولتی تحصیل می‌کردند و ب) ۱۳ متخصص در آموزش عالی با تجربه در زمینه بین‌المللی سازی آموزش عالی. جمع آوری داده‌ها از طریق مصاحبه عمیق و نیمه ساختاریافته انجام شد. داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار NVivo و SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که انتظارات دانشجویان بین‌المللی از دانشگاه خود را می‌توان در سه گروه طبقه‌بندی کرد: الف) یاددهی-یادگیری، ب) خدمات اداری و پشتیبانی، و ج) راهنمایی و مشاوره فرهنگی. الزامات جذب دانشجوی بین‌المللی را می‌توان در دو گروه طبقه‌بندی کرد: الف) قوانین و مقررات، سیاست‌های کلان آموزش عالی، و ب) دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی (Pouratashi & Zamani, 2024).

در یک تحقیقی با روش مرور ادبیات نتایج به این صورت حاصل شدند که عوامل موثر بر تحرک دانشجویان بین‌المللی در تایوان شامل بورسیه تحصیلی و حمایت مالی است که از عوامل مهم در تصمیم‌گیری برای دانشجویان هستند. کیفیت آموزش و سیاست‌های دولت نیز باعث افزایش تعداد دانشجویان بین‌المللی می‌شود. علیرغم چالش‌هایی مانند تحرک نامتعادل استعدادها و تأثیر بازار جهانی بر آموزش عالی، پیشرفت‌های فناوری، تغییرات سیاست‌ها، اصلاحات در حمایت مالی و ملاحظات پایداری محیطی همچنان آماده تغییر شکل تحرک بین‌المللی دانشجویان هستند (Lestari et al., 2024).

پیشینه‌ی پژوهش به طور کلی بر موارد زیر در بین‌المللی سازی دانشگاه‌ها و جذب دانشجویان بین‌المللی تأکید دارند:

رقابت منطقه‌ای و تمرکز بر پژوهش، تعامل بین‌المللی در کشاورزی، ساختار حکومتی و برند ملی، بورسیه‌های تحصیلی و فرصت‌های شغلی، نیاز به آشنایی با فرهنگ، عوامل آموزشی، تصویر کشور و دانشگاه، بازاریابی و ارتباطات، مجاورت جغرافیایی و فرهنگی، اقتصاد، عوامل کلیدی انتخاب موسسه مانند شهرت، کیفیت علمی و...، انگیزه برنامه‌ریزی شغلی، چشم‌انداز زبانی، سیاست‌های مهاجرت، کیفیت مؤسسات آموزش عالی، رسانه‌ها، انتظارات یاددهی-یادگیری، خدمات اداری، فرهنگی و...

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از لحاظ گردآوری داده‌ها، کیفی (پدیدارشناسی از نوع توصیفی) است. برای شناسایی مفاهیم و مؤلفه‌های مرتبط با انتخاب دانشگاه از سوی دانشجویان بین‌المللی دانشگاه تهران، از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته با دانشجویان بین‌المللی دانشگاه تهران

استفاده شد. میدان پژوهش، دانشجویان بین‌المللی دانشگاه تهران بودند. روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند از میان دانشجویان بین‌المللی دانشگاه تهران بود که با چهار شرط وارد پژوهش شدند: (۱) مشغول به تحصیل در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ باشند؛ (۲) محل تحصیل آن‌ها در دوران مدرسه کشور ایران نباشد (۳) از طریق کنکور سراسری وارد دانشگاه تهران نشده باشند (۴) دانشجوی دوره‌ی کارشناسی ارشد و دکتری باشند. پژوهش حاضر با اتمام ۱۰ مصاحبه به اشباع رسید ولی جهت حصول اطمینان بیشتر در مورد به اشباع رسیدن داده‌ها، دو مصاحبه دیگر نیز صورت گرفت و در نهایت ۱۲ مصاحبه نیمه ساختاریافته با دانشجویان (از کشورهای افغانستان، عراق، سوریه و مالزی) انجام گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها با توجه به ماهیت کیفی داده‌های به دست آمده از مصاحبه و استخراج مفاهیم مشابه در آن‌ها با روش کدگذاری داده‌های کیفی به شیوه کلاسیکی انجام شد. در این فرآیند به هر پروتکل مراجعه و جملات و عباراتی که مستقیماً به پدیده مورد مطالعه مرتبط بود استخراج شد. در واقع، بعد از مطالعه هر مصاحبه، بخش‌هایی که با توجه به اهداف تحقیق می‌توانست به عنوان کد اولیه در نظر گرفته شود مشخص و به عنوان مفهوم اولیه انتخاب شد. در ادامه، مفاهیم اولیه مشترک در طبقه‌های بالاتر در قالب مؤلفه‌های مرتبط با انتخاب دانشگاه طبقه‌بندی شدند و در نهایت مؤلفه‌های شناسایی شده در دسته‌های کلی‌تر قرار گرفتند. جهت حصول اطمینان از روایی پژوهش از چهار معیار قضاوت لینکن و گوبا استفاده شد و اقدامات زیر صورت گرفت: (۱) رونوشت مصاحبه و گزارشی از سؤال‌های مطرح شده و پاسخ‌هایی که پاسخگویان داده بودند در اختیار آنان قرار گرفت تا از واکنش آنان در مرحله گزارش نوشته‌ها آگاهی حاصل آید. (۲) پژوهشگر سعی نمود زمان بیشتری را جهت مصاحبه با دانشجویان بین‌المللی اختصاص دهد. (۳) محقق سعی نمود جهت قابل انتقال بودن از توصیف فرجه استفاده نماید. بر این اساس، تلاش شد تمام جزئیات تحقیق از نمونه‌گیری تا فرایند تحلیل داده‌ها به طور کامل شرح داده شود. (۴) برای بررسی تصدیق‌پذیری، گزارشات، دست‌نوشته‌ها و یادداشت‌های پژوهش توسط دو محقق بررسی شد و هر دو به یافته‌های نسبتاً مشابهی دست یافتند. (۵) جهت بررسی اطمینان‌پذیری یافته‌ها، تمامی مصاحبه‌ها ضبط و به طور دقیق پیاده‌سازی شد، داده‌ها از طریق خلاصه کردن و یادداشت‌های کوتاه تقلیل داده شد، داده‌ها با رعایت اصول، کدگذاری شده و درون مایه‌ها استخراج شد. جهت بررسی پایایی پژوهش از دو شیوه توافق بین دو کدگذار (توافق درون موضوعی) و پایایی بازآزمون (شاخص ثبات) استفاده شد که در هر دو مورد پایایی تأیید شد.

جدول ۱

محاسبه‌ی پایایی بین دو کدگذار

ردیف	کد مصاحبه شونده	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	پایایی بین دو کدگذار (درصد)
۱	۲	۳۰	۱۱	۸	۷۳/۳۳
۲	۵	۲۳	۹	۵	۷۸/۲۶
۳	۱۰	۱۷	۷	۳	۸۲/۳۵
مجموع		۷۰	۲۷	۱۶	۷۷/۱۴

جدول ۲

محاسبه‌ی پایایی بازآزمون (شاخص ثبات)

ردیف	کد مصاحبه شونده	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	پایایی بازآزمون (درصد)
۱	۱	۲۱	۹	۳	۸۵/۷۱
۲	۴	۲۳	۸	۷	۶۹/۵۶
۳	۸	۳۷	۱۵	۷	۸۱/۰۸
مجموع		۸۱	۳۲	۱۷	۷۹/۰۱

یافته‌ها

در راستای دستیابی به اطلاعات در خصوص عوامل مرتبط با انتخاب دانشگاه از سوی دانشجویان بین‌المللی، با دانشجویان بین‌المللی دانشگاه تهران (ضمن رعایت ملاک‌هایی که در قسمت روش ذکر شد) مصاحبه شد که در ادامه به جزئیات آن می‌پردازیم. برای تحلیل داده‌ها، پس از مطالعه‌ی دقیق متن مصاحبه‌ها، ۷۶ مفهوم مرتبط با پدیده‌ی مورد بحث استخراج شدند. در مرحله‌ی بعد مفاهیم در قالب ۱۳ مؤلفه شامل؛ توسعه فردی، ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و پایگاه اجتماعی خانواده، احساس آرامش در ایران، قدمت باستانی ایران، مرجعیت علمی دانشگاه تهران در سطح ملی و منطقه‌ای، شرایط فرهنگی-اجتماعی، اطلاع رسانی و تبلیغات زبان به زبان، امنیت منطقه‌ای، تبادل و اشتراک‌گذاری اطلاعات در محیط الکترونیک، شهرت دانشگاه تهران، سهولت در رفت و آمد دانشجویان کشورهای همسایه، مزایای اقتصادی تحصیلات نسبت به سایر کشورها و تعاملات کشورها در زمینه‌های سیاسی و روابط بین‌الملل شناسایی شدند. سپس مؤلفه‌ها براساس ارتباط در قالب دو دسته عوامل درونی و بیرونی دسته‌بندی شدند:

جدول ۳

مفاهیم، مؤلفه‌ها و عوامل مرتبط با انتخاب دانشگاه

مفاهیم	فراوانی	مؤلفه‌ها	فراوانی	عوامل	کد مشارکت کنندگان	فراوانی
تغییرات مثبت در ارزش‌ها و شخصیت، استخدام آسان در کشور مبدأ، شغل، به دست آوردن تجربه جدید، تقویت سطح علمی برای گرفتن بورسیه، پیشرفت علمی، رسیدن به آرزوها، کسب مهارت جدید، کسب تخصص در رشته‌ی خود، جنسیت، وضعیت تاهل، جو علمی خانواده، احساس عزت نفس در ایران، برخورد مناسب استادان دانشگاه تهران، امنیت عاطفی در ایران، احساس راحتی در ایران، صمیمت با مردم ایران، مهمان نوازی ایرانی‌ها، مکان‌های دیدنی و تاریخی ایران، علاقه به شعر و ادب فارسی، علاقه به مفاخر کشور ایران	۲۱	توسعه فردی و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و پایگاه اجتماعی خانواده	۹	عوامل درونی	۲،۴،۵،۶،۷،۸،۹،۱۰،۱۱	۹
قدرت علمی دانشگاه تهران، رتبه‌ی علمی دانشگاه تهران، استادان مطرح با سطح علمی بالای دانشگاه تهران، کیفیت علمی استادان دانشگاه تهران، سطح بالای دانشگاه تهران، سطح علمی پایین در کشور مبدأ، حضور در کنار دانشجویان علاقه‌مند به درس، موفقیت دانشگاه تهران در مسابقات علمی، اهمیت دانشگاه تهران به بخش علمی-پژوهشی، سطح علمی دانشگاه تهران، دانشگاه تهران به عنوان بهترین دانشگاه ایران، رشته‌ی تحصیلی، احساس نیاز به متخصص در کشور مبدأ، زبان، هم‌زبانی، فرهنگ، نزدیکی فرهنگی، دین و مذهب، احساس همدلی و نزدیکی با ایرانی‌ها، نژاد، قومیت، آگاهی از سبک زندگی ایرانیان، آشنایی قبلی با ایران، مشترکات تاریخی و فرهنگی، نزدیکی پوشش بانوان ایرانی و افغانستانی، آشنایی با فرهنگ ایران، آشنایی با سیستم اداری ایران، کارآمدی الگوهای ایرانی در روانشناسی، دوستان، خانواده، فامیل، دانشجویان هموطن تحصیل کرده در ایران، موفقیت دانشجویان هموطن تحصیل کرده در ایران، استادان دانشگاه	۵۷	مرجعیت علمی دانشگاه تهران در سطح ملی و منطقه‌ای شرایط فرهنگی-اجتماعی اطلاع رسانی و تبلیغات زبان به زبان امنیت منطقه‌ای تبادل و اشتراک‌گذاری اطلاعات در محیط الکترونیک شهرت دانشگاه تهران	۱۳	عوامل بیرونی	۱،۲،۳،۴،۵،۶،۷،۸،۹،۱۰،۱۱،۱۲	۱۲
			۱۵		۱،۲،۳،۴،۵،۷،۸،۹،۱۰،۱۱،۱۲	۱۱
			۷		۱،۲،۳،۴،۵،۷،۸،۹،۱۰،۱۱،۱۲	۱۱
			۵		۷،۸،۹،۱۱	۴
			۲		۱،۵	۲
			۶		۲،۷،۸،۹،۱۱	۵

کشور مبدا، موسسات بازاریابی، شرایط زندگی در کشور مبدا، امنیت روانی، وجود محدودیت برای خانم‌ها در کشور مبدا، جنگ، آرامش، اینترنت، شبکه‌های اجتماعی، نامدار بودن دانشگاه تهران، تعداد زیاد دانشجویان خارجی دانشگاه تهران، رتبه‌ی جهانی خوب دانشگاه تهران، جایگاه ویژه‌ی دانشگاه تهران، اعتبار دانشگاه تهران، تعداد بالای دانشجویان دانشگاه تهران، دریافت آسان ویزا، امکان بازگشت به وطن، فاصله‌ی جغرافیایی، بورسیه‌ی تحصیلی، هزینه‌های مالی، صرفه‌ی اقتصادی، وضعیت اقتصادی خانواده، تحولات سیاسی در کشور مبدا، همکاری‌های ایران و کشور مبدا	سهولت در رفت و آمد دانشجویان کشورهای همسایه	۳	۱،۳،۵،۷،۸،۹	۶
	مزایای اقتصادی تحصیلات نسبت به سایر کشورها	۴	۶،۷،۸،۹،۱۰،۱۱،۱۲	۷
	تعاملات کشورها در زمینه‌های سیاسی و روابط بین‌الملل	۲	۸،۹،۱۱	۳

عوامل درونی: این عوامل بیشتر با مؤلفه‌هایی که مربوط به خود شخص دانشجو و علایق و تمایلات او می‌باشد در ارتباط هستند که شامل مؤلفه‌های توسعه‌ی فردی، ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و پایگاه اجتماعی خانواده، احساس آرامش در ایران و قدمت باستانی ایران می‌باشد.

توسعه فردی: مشارکت کنندگان در تحقیق، کسب تجربیات جدید، پیشرفت علمی، کسب تخصص، به دست آوردن شغل مناسب و... را دلایلی برای ادامه تحصیل در خارج از کشور بیان می‌کنند که در راستای توسعه‌ی فردی آن‌ها می‌باشد.

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و پایگاه اجتماعی خانواده: جنسیت دانشجو، وضعیت تاهل، جو موجود در خانواده و به طور کلی شرایط شخصی دانشجویان جز مقوله‌های مهمی است که در انتخاب دانشجویان برای ادامه تحصیل در خارج از کشور موثر هست و گاهی اوقات نیز برای تحقق این امر محدودیت ایجاد می‌کنند.

احساس آرامش در ایران (انسان دوستی): درس خواندن در دانشگاه و جامعه‌ای که در آن دانشجو احساس آرامش و راحتی و امنیت ندارد می‌تواند دوره‌ی تحصیلی سختی را برای دانشجو رقم بزند. و ممکن است در چنین شرایطی دانشجو نسبت به آن دانشگاه و جامعه احساس منفی پیدا کند.

قدمت باستانی ایران: برخی از دانشجویان به خاطر علاقه به کشور خاصی تمایل دارند که آن کشور را برای ادامه تحصیل انتخاب کنند. مکان‌های دیدنی و تاریخی، ادبیات و مفاخر و... کشور مقصد می‌توانند عواملی باشند که یک دانشجو تصمیم به تحصیل در آن کشور بگیرد.

عوامل بیرونی: این عوامل با مؤلفه‌هایی که مربوط به محیط پیرامون دانشجو هستند در ارتباط هستند که شامل مؤلفه‌های مرجعیت علمی دانشگاه تهران در سطح ملی و منطقه‌ای، شرایط فرهنگی-اجتماعی، اطلاع رسانی و تبلیغات زبان به زبان، امنیت منطقه‌ای، تبادل و اشتراک‌گذاری اطلاعات در محیط الکترونیک، شهرت دانشگاه تهران، سهولت در رفت و آمد دانشجویان کشورهای همسایه، مزایای اقتصادی تحصیلات نسبت به سایر کشورها و تعاملات کشورها در زمینه‌های سیاسی و روابط بین‌الملل می‌باشد.

مرجعیت علمی دانشگاه تهران در سطح ملی و منطقه‌ای: در نظر گرفتن سطح علمی دانشگاه برای ادامه تحصیل بسیار حائز اهمیت است به خصوص که اگر دانشگاه مورد نظر خارج از کشور دانشجو باشد، این موضوع اهمیت چند برابری پیدا می‌کند. برای دانشجویان بین‌المللی دانشگاه تهران این موضوع از اهمیت بسیار بالایی برخوردار بود و به نظر می‌رسید قبل از اینکه انتخاب خود را بکنند در مورد مرجعیت علمی دانشگاه تهران اطمینان کافی را به دست آورده‌اند. به طوری که ۱۱ نفر از مجموع ۱۲ نفری که از آن‌ها مصاحبه به عمل آمد به طور مستقیم و غیر مستقیم بیان داشتند که مرجعیت علمی دانشگاه تهران عاملی مرتبط و موثر بر انتخاب آن‌ها بوده است. مفاهیم مرتبط با سطح علمی

دانشگاه را می‌توان در سه دسته قرار داد که عبارت‌اند از؛ ۱. سطح علمی استادان دانشگاه ۲. سرآمد بودن رشته‌ی تحصیلی و ۳. رتبه بندی منطقه‌ای و جهانی دانشگاه تهران که این مورد را می‌توان نتیجه‌ی دو مورد قبلی دانست.

شرایط فرهنگی - اجتماعی: مؤلفه‌ی دیگری که دانشجویان بین‌المللی در انتخاب دانشگاه بسیار به آن توجه می‌کنند و حائز اهمیت است شرایط فرهنگی و اجتماعی حاکم بر دانشگاه و کشور مقصد برای ادامه تحصیل می‌باشد. به نظر دانشجویان بین‌المللی دانشگاه تهران، ادامه تحصیل در محیطی که از نظر زبان، فرهنگ، دین، نژاد، پوشش و... نزدیک به دانشجو باشد برای ادامه تحصیل انتخاب مناسب‌تری است. به طوری که ۱۱ نفر از ۱۲ مصاحبه شونده شرایط فرهنگی - اجتماعی را مرتبط با انتخاب خود دانسته‌اند.

اطلاع رسانی و تبلیغات زبان به زبان: قطعاً در انتخاب‌ها و تصمیم‌هایی که انسان‌ها دارند افراد متفاوتی موثر هستند و انتخاب دانشگاه نیز از این قاعده مستثنی نیست و افرادی چون دوستان و خانواده تا استادان دانشگاه و موسسات بازاریابی ممکن است تاثیر گذار باشند.

امنیت منطقه‌ای: دانشجویان برخی از کشورها برای ادامه تحصیل در وطن خود با شرایط سخت رفاهی و روانی مواجه هستند برای مثال؛ شرایط جنگی، سیاست‌های خاص آن کشور و محدودیت‌های موجود در فرهنگ و اجتماع مانع از ادامه تحصیل بی دغدغه‌ی دانشجویان در کشور خودشان می‌شود و ممکن است برای کسب علم تصمیم به ترک سرزمین خود بگیرند.

تبادل و اشتراک‌گذاری اطلاعات در محیط الکترونیک: امروزه شبکه وب و داده‌ها و اطلاعات فراوانی که در آن وجود دارد در تصمیم‌گیری‌ها می‌تواند کمک کننده و راه گشا باشد به خصوص که برای به دست آوردن برخی از اطلاعات باید از کشور خود خارج شد ولی با استفاده از شبکه‌ی اینترنت به راحتی می‌توان این اطلاعات را به دست آورد بدون اینکه حتی لازم باشد از خانه‌ی خود خارج شد.

شهرت دانشگاه تهران: شهرت دانشگاه از سری عواملی است که دانشجویان در انتخاب دانشگاه آن را مد نظر قرار می‌دهند. مؤلفه‌هایی چون تعداد زیاد دانشجویان داخلی و خارجی یک دانشگاه، رتبه‌ی جهانی دانشگاه، جایگاه و اعتبار دانشگاه در مشهوریت آن دانشگاه موثر هستند و دانشجویان در انتخاب خود به این موارد توجه می‌کنند.

سهولت در رفت و آمد دانشجویان کشورهای همسایه: رفت و آمد راحت بین کشور مبدا و مقصد برای ادامه‌ی تحصیل می‌تواند از سختی‌های تحصیل و زندگی در یک کشور خارجی به طور چشم‌گیری بکاهد. نزدیک بودن کشور مقصد به وطن، دریافت آسان ویزا، امکان بازگشت بعد از تحصیل به وطن و... مقوله‌هایی هستند که دانشجویان بین‌المللی برای انتخاب کشور و دانشگاه مقصد به آن‌ها توجه می‌کنند، طوری که اگر شرایط رفت و آمد مناسب نباشد ممکن است دانشجو از تحصیل در دانشگاه مورد علاقه‌ی خود صرف‌نظر کند.

مزایای اقتصادی تحصیلات نسبت به سایر کشورها: مقوله‌ی اقتصاد جز موارد پر تکرار در مصاحبه‌های انجام شده است و این موضوع نشان از این دارد که این مورد جز اولویت‌های مهم مرتبط با انتخاب دانشگاه از سوی دانشجویان بین‌المللی می‌باشد. کسب بورسیه تحصیلی، میزان هزینه‌های مالی، ارزان بودن هزینه‌ی زندگی، صرفه‌ی اقتصادی، وضعیت اقتصادی خانواده و... مواردی هستند که دانشجویان بین‌المللی برای انتخاب دانشگاه مورد نظر برای ادامه تحصیل مورد توجه قرار می‌دهند و برای آن‌ها از اهمیت خاصی برخوردارند.

تعاملات کشورها در زمینه‌های سیاسی و روابط بین‌الملل: گاهی اوقات عوامل سیاسی موجب محدودیت برای تحصیل دانشجویان در یک کشور خاص می‌شوند یا بر عکس موجب تسهیل تحصیل دانشجویان می‌شوند.

نتیجه‌گیری

امروزه جذب دانشجویان بین‌المللی به دلیل مزایای مختلف؛ اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و... به عنوان یکی از اولویت‌های اکثر کشورها و دانشگاه‌ها شناخته می‌شود. به طوری که برای جذب دانشجویان بین‌المللی، دولت‌ها با ارائه راهبردها و برنامه‌های مختلف با یکدیگر رقابت می‌کنند. در این بین برخی کشورها با ارائه برنامه‌های مناسب توانسته‌اند نظر دانشجویان را به خود جلب کنند و خود را جز انتخاب اکثریت دانشجویان بین‌المللی جا بزنند و در جذب دانشجویان بین‌المللی پیشرو باشند. در مقابل آمار برخی کشورهای دیگر شرایط مطلوبی را در این حوزه گزارش نمی‌کند. متأسفانه کشور ایران جز کشورهای دسته دوم می‌باشد. با توجه به شرایط شرح داده شده، در پژوهش حاضر تلاش شد تا با بهره‌گیری از روش‌شناسی کیفی عوامل مرتبط با انتخاب دانشگاه از سوی دانشجویان بین‌المللی دانشگاه تهران شناسایی شوند تا شرایط مناسب برای جذب این دانشجویان در کشور ایران، به خصوص در دانشگاه تهران تبیین شود. این پژوهش از طریق رویکرد کیفی و با روش پدیدارشناسی توصیفی و با ابزار مصاحبه نیمه ساختاریافته انجام شده است و داده‌ها از طریق روش کدگذاری و مقوله‌بندی تجزیه و تحلیل شده‌اند. نمونه‌گیری در این پژوهش به صورت هدفمند و از نوع معیاری بوده و در مجموع ۱۲ نفر از دانشجویان بین‌المللی دانشگاه تهران شرکت کرده‌اند. بر اساس یافته‌های پژوهش عوامل مرتبط با انتخاب دانشگاه از سوی دانشجویان دانشگاه تهران در دو دسته درونی و بیرونی قرار گرفته که در مجموع دارای ۱۳ مؤلفه و ۷۶ مفهوم بوده است. این مؤلفه‌ها در قالب توسعه فردی، ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و پایگاه اجتماعی خانواده، احساس آرامش در ایران، قدمت باستانی ایران، مرجعیت علمی دانشگاه تهران در سطح ملی و منطقه‌ای، شرایط فرهنگی-اجتماعی، اطلاع‌رسانی و تبلیغات زبان به زبان، امنیت منطقه‌ای، تبادل و اشتراک‌گذاری اطلاعات در محیط الکترونیک، شهرت دانشگاه تهران، سهولت در رفت و آمد دانشجویان کشورهای همسایه، مزایای اقتصادی تحصیلات نسبت به سایر کشورها و تعاملات کشورها در زمینه‌های سیاسی و روابط بین‌الملل شناسایی شدند.

همانطور که اشاره شد عوامل مرتبط با انتخاب دانشگاه از سوی دانشجویان بین‌المللی در دو دسته درونی و بیرونی قرار می‌گیرند. عوامل درونی بیشتر با مؤلفه‌هایی که مربوط به خود شخص دانشجویان و علایق و تمایلات او می‌باشد در ارتباط هستند. این مؤلفه‌ها شامل؛ توسعه فردی، ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و پایگاه اجتماعی خانواده، احساس آرامش در ایران و قدمت باستانی ایران می‌باشند. این موارد با یافته‌های (Abbas et al., 2021; Abdolalizadeh, 2014; Alfattal, 2017; Cubillo et al., 2006; Da Rocha Oliveira et al., 2021; Hung, 2021; Jalilvand et al., 2019; Kim Khanh & Ngoc, 2023; Roga et al., 2015) همراستا می‌باشند.

جدول ۴

مؤلفه‌های عوامل درونی

عوامل درونی
۱. توسعه فردی
۲. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و پایگاه اجتماعی خانواده
۳. احساس آرامش در ایران
۴. قدمت باستانی ایران

در مقابل عوامل بیرونی مربوط به مؤلفه‌هایی می‌باشند که با محیط پیرامون دانشجویان سر و کار دارند. این مؤلفه‌ها شامل؛ مرجعیت علمی دانشگاه تهران در سطح ملی و منطقه‌ای، شرایط فرهنگی-اجتماعی، اطلاع‌رسانی و تبلیغات زبان به زبان، امنیت منطقه‌ای، تبادل و

اشتراک‌گذاری اطلاعات در محیط الکترونیک، شهرت دانشگاه تهران، سهولت در رفت و آمد دانشجویان کشورهای همسایه، مزایای اقتصادی تحصیلات نسبت به سایر کشورها و تعاملات کشورها در زمینه‌های سیاسی و روابط بین‌الملل می‌باشند که با یافته‌های (Abbas et al., 2021; Abdolalizadeh, 2014; Alfattal, 2017; Amini Mashhadhi & Mohammadzadeh, 2019; Cubillo et al., 2006; Da Rocha Oliveira et al., 2021; Hung, 2021; Jalilvand et al., 2019; Kirloskar & Inamdar, 2021; Özoğlu et al., 2015; Pilvar et al., 2018; Pouratashi & Zamani, 2024; Roga et al., 2015; Sin et al., 2023; Zaker Salehi & Salehi Najafabadi, 2011) همراستا هستند.

جدول ۵

مؤلفه‌های عوامل بیرونی

عوامل بیرونی

۱. مرجعیت علمی دانشگاه تهران در سطح ملی و منطقه‌ای
۲. شرایط فرهنگی-اجتماعی
۳. اطلاع‌رسانی و تبلیغات زبان به زبان
۴. امنیت منطقه‌ای
۵. تبادل و اشتراک‌گذاری اطلاعات در محیط الکترونیک
۶. شهرت دانشگاه تهران
۷. سهولت رفت و آمد دانشجویان کشورهای همسایه
۸. مزایای اقتصادی تحصیلات نسبت به سایر کشورها
۹. تعاملات کشورها در زمینه‌های سیاسی و روابط بین‌الملل

از یافته‌های این پژوهش و توضیحاتی که تا این‌جا داده شده است می‌توان به نتایجی به شرح زیر دست پیدا کرد:

این پژوهش به بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب دانشگاه توسط دانشجویان بین‌المللی در دانشگاه تهران پرداخته و به طور خاص موارد زیر را به صورت منحصراً به فردی ارائه داده است:

- تحلیل تفصیلی عوامل درونی و بیرونی: این تحقیق با تفکیک عوامل به دو دسته اصلی درونی و بیرونی، بینش عمیق‌تری از فرآیند تصمیم‌گیری دانشجویان بین‌المللی ارائه می‌دهد. این رویکرد به وضوح به تبیین دلایل انتخاب دانشگاه پرداخته و تعاملات پیچیده میان عوامل مختلف را روشن می‌کند.
- تاکید بر توسعه فردی و فرهنگ خانوادگی: برخلاف بسیاری از مطالعات که عمدتاً بر عوامل علمی و اقتصادی تمرکز دارند، این پژوهش به نقش مهم توسعه فردی و ویژگی‌های فرهنگی-خانوادگی پرداخته است. توجه به این جنبه‌ها، علاوه بر نشان دادن اهمیت فاکتورهای فردی، کمک می‌کند تا تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی تأثیرگذار بر تصمیم‌گیری شفاف‌تر شود.
- نقش امنیت و احساس آرامش: یکی از نوآوری‌های این پژوهش، تاکید بر اهمیت احساس امنیت و آرامش در انتخاب دانشگاه است. در حالی که بسیاری از مطالعات به جنبه‌های علمی و اقتصادی تمرکز دارند، این تحقیق به تأثیر روانی و احساسی محیط تحصیلی توجه کرده و آن را به عنوان عاملی کلیدی مطرح می‌کند.
- تأثیرات فرهنگی و اجتماعی: این تحقیق به بررسی تأثیر نزدیکی فرهنگی و اجتماعی بر انتخاب دانشگاه پرداخته و نشان می‌دهد که دانشجویان بین‌المللی به محیط‌هایی با شباهت‌های فرهنگی و اجتماعی تمایل دارند. این تحلیل به فهم عمیق‌تری از ترجیحات فرهنگی و اجتماعی کمک می‌کند.

- نقش‌یابی مؤثر اینترنت و تبلیغات دهان به دهان: بررسی تأثیرات تبلیغات و اطلاعات از طریق منابع غیررسمی مانند دوستان و خانواده، و همچنین استفاده از اینترنت برای جستجو و مقایسه دانشگاه‌ها، به نوآوری در تحلیل فرآیند انتخاب دانشگاه پرداخته و به ارزش اطلاعات غیررسمی و الکترونیکی اشاره دارد.
- تحلیل شرایط امنیتی و سیاسی: تحلیل تأثیرات شرایط امنیتی و سیاسی بر انتخاب دانشگاه، به ویژه در زمینه‌های بین‌المللی و وضعیت کشورهای مبدأ، نشان‌دهنده توجه ویژه به عوامل جغرافیایی و سیاسی است که ممکن است کمتر در تحقیقات مشابه مورد توجه قرار گیرد.
- بررسی مزایای اقتصادی و سهولت در رفت و آمد: این پژوهش همچنین به مزایای اقتصادی و سهولت در رفت و آمد به عنوان عوامل مهم در انتخاب دانشگاه اشاره کرده است. این رویکرد، تأکید بر جنبه‌های اقتصادی و عملی را در کنار عوامل فرهنگی و علمی قرار داده و تصویری جامع از عواملی که بر انتخاب دانشگاه تأثیر می‌گذارند، ارائه می‌دهد.
- در مجموع، این تحقیق با ترکیب عواملی از قبیل توسعه فردی، امنیت، فرهنگ، و مزایای اقتصادی، به فهم جامع‌تری از فرآیند انتخاب دانشگاه توسط دانشجویان بین‌المللی پرداخته و نوآوری‌هایی در تحلیل این عوامل ارائه می‌دهد.
- تحلیل عوامل انتخاب دانشگاه از سوی دانشجویان بین‌المللی دانشگاه تهران نشان می‌دهد که تصمیم‌گیری این گروه از دانشجویان تحت تأثیر ترکیبی از عوامل درونی و بیرونی قرار دارد. عوامل درونی شامل تمایل به توسعه فردی، ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و پایگاه اجتماعی خانواده، احساس آرامش در محیط تحصیلی، و علاقه به فرهنگ و تاریخ باستانی ایران است. این عوامل به دانشجویان این امکان را می‌دهد که با توجه به نیازهای شخصی و حرفه‌ای خود، دانشگاه تهران را به عنوان یک مقصد آموزشی مطلوب انتخاب کنند. که در بین این مؤلفه‌ها توسعه‌ی فردی و احساس آرامش در ایران بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند که نشان از اهمیت و تأثیر آن‌ها در انتخاب دانشگاه تهران از سوی دانشجویان بین‌المللی دارد.
- از سوی دیگر، عوامل بیرونی نظیر اعتبار علمی دانشگاه، شرایط فرهنگی و اجتماعی، تبلیغات و اطلاع‌رسانی، امنیت منطقه‌ای، و مزایای اقتصادی تحصیلات نیز نقش مهمی در انتخاب دانشگاه دارند. دانشگاه تهران به دلیل مرجعیت علمی، نزدیکی فرهنگی و اجتماعی، امنیت سیاسی، و هزینه‌های نسبتاً پایین‌تر نسبت به دیگر مقاصد تحصیلی، به عنوان یک گزینه جذاب برای دانشجویان بین‌المللی مطرح شده است. در بین مؤلفه‌های عوامل بیرونی مؤلفه‌های شرایط فرهنگی و اجتماعی و مرجعیت علمی دانشگاه تهران با توجه به فراوانی آن‌ها تأثیر بسزایی در انتخاب دانشگاه تهران از سوی دانشجویان بین‌المللی داشته‌اند.
- در نهایت، انتخاب دانشگاه تهران به عنوان مقصد تحصیلی برای دانشجویان بین‌المللی، نتیجه تعامل پیچیده‌ای از این عوامل است که به بهبود تجربه تحصیلی و ارتقاء مهارت‌های فردی آنان کمک می‌کند. این دانشگاه با ارائه محیطی امن و علمی، شرایط مناسب فرهنگی، و هزینه‌های مقرون به صرفه، به عنوان یک مرکز آموزشی معتبر و جذاب در سطح بین‌المللی شناخته می‌شود.

پیشنهادها

براساس یافته‌های این پژوهش می‌توان پیشنهادهایی ارائه داد:

۱. تقویت برنامه‌های توسعه فردی: طراحی و ارائه برنامه‌های آموزشی و کارگاه‌های تخصصی برای تقویت مهارت‌های فردی و حرفه‌ای دانشجویان بین‌المللی. این برنامه‌ها باید شامل فرصت‌های عملی و تحقیقاتی در زمینه‌های مختلف باشد.

۲. توجه به ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی: ایجاد واحدهای مشاوره فرهنگی و اجتماعی برای کمک به دانشجویان بین‌المللی در سازگاری با محیط دانشگاهی و فرهنگی ایران. برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی که به تنوع فرهنگی احترام بگذارند و به ادغام دانشجویان در جامعه دانشگاهی کمک کنند، می‌تواند مفید باشد.
۳. بهبود احساس امنیت و آرامش: تقویت سیستم‌های امنیتی و مشاوره‌ای در دانشگاه و خوابگاه‌ها. همچنین، ارائه اطلاعات واضح و دقیق درباره امنیت عمومی و اقدامات حمایتی در سایت‌های دانشگاهی و به زبان‌های مختلف برای دانشجویان بین‌المللی می‌تواند مفید باشد.
۴. استفاده از تاریخ و فرهنگ باستانی ایران: توسعه برنامه‌های آموزشی و تفریحی که به بررسی و معرفی تاریخ و فرهنگ باستانی ایران بپردازند. این می‌تواند شامل تورهای آموزشی، کارگاه‌های فرهنگی و همکاری با مراکز فرهنگی محلی باشد.
۵. ارتقای اعتبار علمی و پژوهشی: سرمایه‌گذاری در تقویت پژوهش‌ها و انتشارات علمی دانشگاه برای ارتقای جایگاه دانشگاه در رتبه‌بندی‌های جهانی. همچنین، ارتقای کیفیت تدریس و جذب استادان برجسته از دیگر راهکارهای مؤثر است.
۶. افزایش اطلاع‌رسانی و تبلیغات: بهبود استراتژی‌های تبلیغاتی و اطلاع‌رسانی از طریق کانال‌های دیجیتال و شبکه‌های اجتماعی. همچنین، همکاری با مؤسسات آموزشی و فرهنگی در کشورهای مختلف برای معرفی دانشگاه تهران به دانشجویان بالقوه می‌تواند مؤثر باشد.
۷. توجه به هزینه‌های تحصیل و زندگی: ارائه بورسیه‌های متنوع و تسهیلات مالی برای دانشجویان بین‌المللی. بررسی و کاهش هزینه‌های زندگی و تحصیل به منظور جذب دانشجویان از کشورهای با شرایط اقتصادی متفاوت می‌تواند مفید باشد.
۸. تسهیل رفت و آمد: بهبود خدمات و تسهیلات مربوط به سفر و اقامت برای دانشجویان بین‌المللی، از جمله همکاری با خطوط هوایی و آژانس‌های مسافرتی برای ارائه خدمات ویژه به دانشجویان.
۹. توجه به وضعیت سیاسی و روابط بین‌الملل: برقراری روابط مثبت با کشورهای مختلف و ارائه مشاوره‌های امنیتی و سیاسی به دانشجویان در خصوص وضعیت‌های بین‌المللی و تأثیر آن‌ها بر تحصیل.
- با پیاده‌سازی این پیشنهادات، دانشگاه تهران می‌تواند تجربه‌ای مثبت و جذاب برای دانشجویان بین‌المللی فراهم آورد و موقعیت خود را به عنوان مقصدی برتر برای تحصیل در سطح جهانی تقویت کند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تقدیر و تشکر

در اینجا از تمام کسانی که نویسندگان را در انجام این تحقیق یاری نمودند، قدردانی می‌شود.

References

- Abbas, J., Alturki, U., Habib, M., Aldraiweesh, A., & Al-Rahmi, W. M. (2021). Factors affecting students in the selection of country for higher education: A comparative analysis of international students in Germany & the UK. *Sustainability*, 13(18), 10065. <https://doi.org/10.3390/su131810065>
- Abdolalizadeh, M. (2014). *Influential factors in international students' college choice of a rural, regional university*. Eastern Kentucky University. <https://search.proquest.com/openview/9bc9ce0456e2f5cce2183c030d7d5b0a/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750>
- Akkari, A., Seidikenova, A., Bakitov, A., & Minazheva, G. (2023). Internationalization of Higher Education in Kazakhstan: from political will to implementation. *Ensaio: Avaliação e Políticas Públicas em Educação*, 31(119), e0223730. <https://doi.org/10.1590/s0104-40362023003103730>

- Al Husseiny, F., & Youness, H. (2023). Exploring the role of social media marketing in students' decision to select universities in Lebanon: a proposed emerging framework. *QScience Connect*, 2023(1), 4. <https://doi.org/10.5339/connect.2023.spt.4>
- Alfattal, E. (2017). *Globalization, internationalization, marketing, & college choice: key factors affecting international students' mobility*. California State University, San Bernardino. https://scholarworks.lib.csusb.edu/etd/494/?utm_source
- Amini Mashhadhi, S., & Mohammadzadeh, H. (2019). Promotion of attracting foreign students in Iran with a reflection on Canada's policies & experiences.
- Amzat, I. H., Najimdeen, A. H. A., Walters, L. M., Yusuf, B., & Padilla-Valdez, N. (2023). Determining Service Quality Indicators to recruit and retain international students in Malaysia Higher Education Institutions: Global Issues and local challenges. *Sustainability*, 15(8), 6643. <https://doi.org/10.3390/su15086643>
- Chit Sazzadeh, A. H. (2019). *Studying on this side of the borders, a look at Iran's position in the market of attracting international students (overview of challenges & presenting potential opportunities) of the Migration Studies Collection*. Diaran Association.
- Cubillo, J. M., Sánchez, J., & Cerviño, J. (2006). International students' decision-making process. *International Journal of Educational Management*. https://www.researchgate.net/publication/237935221_International_students'_decision-making_process
- Da Rocha Oliveira, K., Neto, A. R., Ferreira, A. V. O., de Melo Salmito, M. D. L., Mendes, M. D. J. R. D., & Nóbrega, A. L. C. M. F. (2021). Internationalization of Higher Education: The influencing factors in the Decision Making Process of International Students at UFPI. *International Journal of Advanced Engineering Research & Science*, 8(3), 427-436. <https://doi.org/10.22161/ijaers.83.45>
- Hallaj Dehghani, A., Fathi Vajargah, K., Khosravi, A., & Pushneh, K. (2018). Presenting the ideal model for recruiting foreign students in Islamic Azad University. *Higher Education Curriculum Studies*, 10(20), 7-39. <https://www.sid.ir/paper/219526/>
- Hemsley-Brown, J., & Opplarka, A. (2016). *Consumer choice of higher education*. Allameh Tabataba'i University Press. <https://doi.org/10.1007/978-1-137-49720-8>
- Hung, N. T. (2021). Higher education in business: a model for international students' choice. *Business Process Management Journal*, 27(6), 1804-1821. <https://doi.org/10.1108/BPMJ-11-2020-0516>
- Jalilvand, H., Abdi, M., & Shahidi, M. (2019). Determining the criteria for recruiting foreign students in Iran's universities of medical sciences from the point of view of professors. *Iranian Journal of Education in Medical Sciences*, 20(24), 204-194. <https://ijme.mui.ac.ir/article-1-5049-fa.html>
- Khorsandi Taskouh, A. (2014). Analysis of theoretical foundations & goals of internationalization of higher education. *Iran Higher Education*, 7(3), 27-60. <http://ihej.ir/article-1-555-fa.html>
- Kim Khanh, M. T., & Ngoc, C. H. (2023). Attracting international students to a developing Asian country: Push-pull factors for a niche market, the case of a Vietnamese higher education institution. *Policy Futures in Education*, 21(4), 445-464. <https://doi.org/10.1177/14782103221134186>
- Kirloskar, P., & Inamdar, N. (2021). Shifting International Student Mobility Directions & Factors Influencing Students' Higher Education Destination Choices. *Journal of Higher Education Policy & Leadership Studies*, 2(3), 160-178. <https://doi.org/10.52547/johepal.2.3.160>
- Lestari, K. F., Sari, D. R., & Kamariah, K. (2024). Impact of Global Education Dynamics on International Student Mobility Trends in Taiwan.
- Moshari, M., & Safarpour, A. (2024). Challenges and strategies for the internationalization of higher education in low-income East African countries. *Higher Education*, 87(1), 89-109. <https://doi.org/10.1007/s10734-023-00994-1>
- Ngao, A. I., & Sang, G. (2023). Understanding The Approaches Towards Internationalization of Higher Education in China: a Review. *Beijing International Review of Education*, 4(4), 629-653. <https://doi.org/10.1163/25902539-04040008>
- Nuseir, M. T., & El Refae, G. A. (2022). Factors influencing the choice of studying at UAE universities: an empirical research on the adoption of educational marketing strategies. *Journal of Marketing for Higher Education*, 32(2), 215-237. <https://doi.org/10.1080/08841241.2020.1852467>
- Özoğlu, M., Gür, B. S., & Coşkun, İ. (2015). Factors influencing international students' choice to study in Turkey & challenges they experience in Turkey. *Research in Comparative & International Education*, 10(2), 223-237. <https://doi.org/10.1177/1745499915571718>
- Pilvar, F., Rahman Seresht, H., Sharifzadeh, F., & Salehi Sedkiani, J. (2018). The policy model of attracting international students in Iran. *Public Policy in Management*, 10(1), 67-83.
- Pouratashi, M., & Zamani, A. (2024). *Rethinking the Increase of Attracting International Students, Based on the Analysis of the Viewpoints of Higher Education Experts and Students*. https://edj.ajums.ac.ir/article_192139.html?lang=en
- Razavi, S. A. (2019). *Identifying & prioritizing the factors affecting university selection by international students of Ferdowsi University of Mashhad & providing educational marketing solutions*. Faculty of Administrative & Economic Sciences, Ferdowsi University of Mashhad. <https://profdoc.um.ac.ir/paper-abstract-1053807.html>
- Roga, R., Lapiņa, I., & Mürsepp, P. (2015). Internationalization of higher education: Analysis of factors influencing foreign students' choice of higher education institution. *Procedia-Social & Behavioral Sciences*, 213, 925-930. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.11.506>
- Romani, V. (2009). *The politics of higher education in the Middle East: Problems & prospects*. Br&eis University Crown Center for Middle East studies. <https://knowledge4all.com/admin/Temp/Files/8f171ef1-674e-4972-8e88-6117ff7cbcc8.pdf>
- Salavati, B., & Maleki, A. (2017). *International movement of students & graduates in Iran & the world*. Science, Technology & Industry Policy Institute, Sharif University of Technology, Migration Policy Program.
- Shujaei-Miandoragh, M., Bijani, M., Amir, A., & Khalaf Lo, M. (2017). Challenges & strategies of attracting foreign students in Iran's agricultural higher education system. *Agricultural Education Management Research*, 10(47), 65-52. https://itvhe.areeo.ac.ir/article_118707.html?lang=fa
- Sin, C., Tavares, O., & Aguiar, J. (2023). COVID-19: Threat or Opportunity for the Portuguese Higher Education's Attractiveness for International Students? *Journal of Studies in International Education*, 27(1), 21-38. <https://doi.org/10.1177/10283153221121396>
- Wachyunn, S., Abrar, M., Istifada, I., Harjono, H. S., & Hendra, R. (2023). Challenges faced by international students: A case study of Jambi's institute of higher learning. *Dinamika Ilmu*, 23(1), 37-52. <https://doi.org/10.21093/di.v23i1.5995>
- Zaker Salehi, G. R. (2015). *Higher education & attracting foreign students*. Research & Planning in Higher Education. <https://irphe.ac.ir/content/1125/Dr.-Gholamreza-Zakersalehi>
- Zaker Salehi, G. R. (2016). *Higher education and attracting foreign students*. Higher Education Research and Planning Institute.

- Zaker Salehi, G. R., & Salehi Najafabadi, M. (2011). Providing strategies to attract foreign students in Iran. *Iran Higher Education*, 4(3), 65-92. http://ihej.ir/browse.php?a_code=A-10-1-89&slc_lang=fa&sid=1
- Zulfaqari Zafarani, R. (2010). Investigating the components of sending students abroad in selected countries in order to provide a suitable perceptual framework in Iran's higher education. *Educational Management Research*, 1(4), 55-88. <https://www.sid.ir/paper/95826/fa>

